

الهیات و پایداری شهری

تألیف

زهیر علّام

ترجمه

محمد جواد حبیبی

دانشجوی دکتری تخصصی در رشته شهرسازی اسلامی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز

انتشارات سطر و قلم

بهار ۹۹

علام، زهیر	سرشناسه
Allam, Zaheer	عنوان و نام پدیدآور
الهیات و پایداری شهری/ تالیف زهیر علام؛ ترجمه محمدجواد حیدری.	مشخصات نشر
زنجان: سطر و قلم، ۱۳۹۹.	مشخصات ظاهری
۱۶۹ ص: مصور (رنگی).	شابک
۶۰۰۰۰ ریال/ 1-26-6438-622-978 :	وضعیت فهرست نویسی
فیبا	پادداشت
Theology and urban sustainability, 2020. عنوان اصلی:	موضوع
بوم‌شناسی دینی	موضوع
Ecotheology	موضوع
تداوم‌پذیری -- جنبه‌های مذهبی	موضوع
Sustainability -- Religious aspects	موضوع
حیدری، محمدجواد، ۱۳۵۹ - مترجم	شناسه افزوده
BT۶۹۵/۵	رده بندی کتبی
۲۶۱/۸۲۶۲	رده بندی دیوپی
۶۱۷۲۰۳۸	شماره کتابشناسی

الهیات و پایداری شهری

ترجمه: محمدجواد حیدری	نویسنده: زهیر علام
طراح جلد: محمد امین انصاریان	امور فنی و نشر: سطر و قلم
قیمت: ۶۰,۰۰۰ تومان	چاپ اول: بهار ۱۳۹۹
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد	شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۳۸-۲۶-۱

دفتر نشر: زنجان-سعدی وسط - کوچه زند - روبروی مسجد آل یاسین
(مسجد دروازه رشت) - ساختمان پارس - واحد ۱۰

E-mail: saghpub@gmail.com

مسئولیت صحت مطالب مندرج در کتاب به عهده نویسنده گرامی می‌باشد.

حق چاپ و نشر متعلق به انتشارات سطر و قلم است.

پیشگفتار

هنگامی که یووال حراری افسوسناک و با اتکاء به اخبار و روایات جعلی در مورد دین صحبت می‌کرد، تعجب همگان را برانگیخت. با این حال، امروزه ما نیز به محض شنیدن مطالبی دینی، فوراً به شبکه‌های اجتماعی مراجعه می‌نماییم تا صحت و سقم آن‌ها را از این طریق معین نماییم. در صورتی که به طور کلی این عمل ما اشتباه است. زیرا شبکه‌های اجتماعی مرجع خوبی برای دریافت واقعیات، به‌ویژه در حوزه دین نیستند. به‌عنوان مثال در شبکه‌های اجتماعی از وسوسه حضرت حوّا (همسر حضرت آدم) به وسيله مار صحبت می‌شود، در صورتی که امروزه بر همگان مبرهن است که این مطلب صحت ندارد. عام‌خستودی خداوند از ازدواج یک برهمن با فردی حرامزاده و ... نیز از جمله این گونه جملات تبلیغی و بی‌اساسی است که این روزها در شبکه‌های اجتماعی در حال گسترش می‌باشد. البته لازم به ذکر است که امروزه میلیاردها فرد دیندار در این کره خاکی زندگی می‌کنند که اصول دین را پذیرفته و در زندگی خویش بکار می‌بندند. همچنین دین الهام‌بخش آن‌ها در صنایع، تجارت و صناعات شهری و معماری مانند بیمارستان‌ها، مدارس، دانشگاه‌ها و ... است.

دین و حکومت دو عامل تأثیرگذار در تکرین و توسعه اغلب شهرها می‌باشد. نشانه‌های تأثیر این دو عامل را می‌توان در شهرهای تمدنهای باستانی از قبیل مصر، ایران، بین‌النهرین مشاهده کرد. علت ایجاد جنگ‌های صلیبی سرسبز استفاده حکومت‌های اروپایی از مذهب و احساسات مذهبی اروپاییان بود. صلیبیون پس از تصرف سرزمین‌های آسیایی، قلاع نظامی را در سرزمین‌های حاصلخیز بنا می‌کردند که از جمله

¹ . Yuval Harari

² . Brahmin

آن می‌توان به آلبو^۱ در سوریه^۲ اشاره کرد. موریش^۳ اسپانیا^۴ - که کلیسایی باشکوه بود - پس از تصرف اسپانیا به دست مسلمانان، به مسجد تبدیل شد. همین‌طور بیزانس^۵ نیز طی چند مرحله به قسطنطنیه^۶ و سپس به استانبول^۷ تغییر (نام) یافت. اما از تبعات سوء استفاده حکومت‌ها از دین می‌توان به ایجاد ارتش، به‌وجود آمدن زندان‌ها و سوختن و تبدیل به خاکستر شدن شهرهای در معرض نبرد اشاره کرد. تمدنهای پیش از کلمبیا نیز به نهم دین تخریب شدند و از بین رفتند. کلیسای نوسازی‌شده هلندی (NGK) در افریقای جنوبی، با توجه تعدادی از «افراد منتخب»، مناطق جدیدی را تعریف و آن‌ها را در مناطق تفکیک‌شده اسکان داد. امروزه این کار ناعادلانه، غیرمنصفانه و غیرمنطقی است. اما دیرینه‌تر دین به نگرانی بود.

تحولاتی که در دوران مدرن رخ داد، نشان داد که دین تنها در انحصار خدایان نیست. زیرا در دوران موریش^۳ اشاره. اشکال جدیدی از دین به‌وجود آمد. کمونیست^۸ کلخوزها^۹ و گلاک‌ها^{۱۰} را ایجاد کردند و نسیم^{۱۱} نیز معماری خاص خود را تا اتریه^{۱۲} گسترش داده است و ما امروزه در عصر فناوری، رای نوین، دیجیتال و ICT بر آن است تا از شهرهای امن در برابر جنگ‌های مقدس با رنج محافظت نماید. دلار می‌گوید: «ما به خدا ایمان داریم» - اما کدام خدا؟ همچنین ما به امن نسیم^{۱۱} که آیا کوکاکولا توانسته

^۱ . Aleppo

^۲ . Syria

^۳ . Moorish

^۴ . Spain

^۵ . Byzance

^۶ . Constantinople

^۷ . Istanbul

^۸ . Communism

^۹ . Kolkhozes

^{۱۰} . Gulags

^{۱۱} . fascism

^{۱۲} . Eritrea

است با جوانان، سلامتی و ورزش ارتباط موثر و سازنده‌ای برقرار نماید؟ به عبارت دیگر، آیا مصرف کوکاکولا برای جوانان مضر نیست؟ همچنین امروزه یک دین جدید وجود دارد که از همه ادیان پیشی گرفته است و آن عبارت است از زمان صرف شده به وسیله اتومبیل. وسیله‌ای که عظمت صنعت در حال مرگ را نشان می‌دهد. خودرو به میلیاردها نفر از ساکنین کره خاکی وعده بهره‌مندی از تمامی لذایذ و امتیازات زندگی در عصر خود را داده است. این وسیله عامل اصلی پراکنده‌رویی شهرها در عصر حاضر و توسعه بی‌قاعده و خارج از ضابطه شهرها در حومه‌ها می‌باشد. همچنین وجود خودرو عامل اصلی در شکل‌گیری واحدهای تجاری در مکان‌هایی دور از مراکز تجاری شهرها است. امروزه دیگر مکان‌گزینی کاربری‌های شهری در اطراف مراکز عبادت (مساجد، کلیساها و ...) از وجود چنین مکان‌هایی تبعیت نمی‌کند، بلکه امروزه اطراف چنین مکان‌های مقدسی را نمایشگاه‌ها و مراکز خرید و فروش اتومبیل احاطه کرده است.

کتابی که زهیر علّام به رشته تحریر درآورده است، در پی روشن نمودن این واقعیت‌ها می‌باشد. همچنین وی بر آن است با برجسته نمودن نقش موثر و سازنده دین در زندگی مردم، به واکاوی تأثیرات مثبت آن در جامعه بپردازد. از این رو آرزو مندیم که ایشان بتواند در این مسیر موفق باشد. روند ستایش زهره از گذشته تا آینده را دربر می‌گیرد و در نهایت به دنبال آن است که آینده‌ای بهتر را برای سراین عصر رقم بزند. آینده‌ای که در کنار ابداعات و اختراعات جدید، نیازمند نزدیکی بیشتر با دین و خداوند بزرگ نیز می‌باشد.

گیتان سیو

شورای حکومتی، رئیس سابق سکونتگاه‌های انسانی سازمان ملل، اتحادیه بین المللی معماران